

Bemærkninger til foranstaaende Lovforslag.

„Nationalbanken i København“, som ifølge Lovforslaget tænkes afløst af en ny Seddelbank, blev stiftet ved Lov af 4. Juli 1818. Forud for Loven, eller som dens Titel er, Oktroien, blev der udstedt et kongeligt aabent Brev af 6. April 1818, ifølge hvilket den hidtil bestaaende Rigsbank ophævedes, og dennes Aktiver og Passiver overgik til den ny Bank: „Nationalbanken i København“. Nationalbanken i København var saaledes ikke Danmarks første Seddelbank. Allerede i 1736 fik Danmark sin første Bank, den københavnske Assignations-, Veksel- og Laanebank, hvis Navn i daglig Tale blev *Kurantbanken*. Denne Danmarks første Bank, der var et privat Aktieselskabsforetagende, havde en Aktiekapital paa kun en halv Mill. Rigsdaler kurant. Den var forlenet med Ret til at udstede Pengesedler og var forpligtet til at indløse disse med Sølv, men nærmere Regler for Bankens Indløsningspligt blev ikke givet, og der var heller ikke fastsat bestemte Dækningsregler eller bestemte Paalæg om Forretningsførelse. De økonomiske Forhold var lidet udviklede, og selve Pengeomsætningen foregik baade i Danmark og i andre Lande i den Tid under særdeles primitive Former i Forhold til Nutidens højtudviklede Penge- og Bankvæsen. Vort Naboland *Sverige* var dog forud for Danmark med Oprettelsen af en Seddelbank, idet Stændernes Bank, den nuværende Sveriges Rigsbank, har sin Oprindelse saa tidligt som 1668. Forud for denne Bank var der allerede i 1656 dannet en privat Laane- og Vekselbank i Sverige, men denne Bank kom snart i Vanskeligheder og omdannedes derefter til en Statsbank, den nuværende Seddelbank: Sveriges Rigsbank. *Norges Bank* er derimod af nyere Dato, idet Norge og Danmark havde fælles Bankvæsen, indtil de to Landes Adskillelse fandt Sted. I Aaret 1812 blev der i Kristiania anlagt en Filial af Danmarks daværende Seddelbank Rigsbanken, og efter Kielerfreden i 1814

blev denne Filial Grundlaget for Oprettelsen af en selvstændig norsk Seddelbank.

Danmarks første seddeludstedende Bank, som foran er nævnt, kom allerede efter knap ti Aars Virksomhed i Vanskeligheder, og 1745 maatte Regeringen give den et midlertidigt Moratorium med Hensyn til Seddelindløseligheden. I 1747 kunde Banken vel paany indløse sine Sedler, men Vanskelighederne vedblev alligevel at bestaa. Den udstedte altfor store Seddelmængder i Forhold til de forhaandenværende Dækningsmidler. Selve Staten fik store Laan i Banken, og allerede 1757 maatte Banken paany have Fritagelse for at indløse sine Sedler, hvis Mængde ikke stod i noget rimeligt Forhold til Bankens Sølvbeholdning. „Kurantbanken“ naaede ikke senere at blive i Stand til at indløse sine Sedler, og tilsidst maatte Staten i 1773 overtage Banken. Dens Aktiekapital, der da var paa 2½ Mill. Rigsdaler, blev indløst med Statsobligationer af et Paalydende svarende omtrent til Bankens oprindelige Aktiekapital paa ½ Mill. Rigsdaler. Det kan efter det her anførte ikke med Rette siges, at Danmarks første Bank havde egentligt Held med sig som privat Bank. Desværre gik det ikke synderlig bedre for „Kurantbanken“ som Statsbank. Dens Sedler forblev uindløselige, og efter faa Aars Forløb var Seddeludstedelsen vokset til 15½ Mill. Rigsdaler, og Sedlernes Kurs faldt stærkt. En ny Statsbank med Seddeludstedelsesret: „*Speciebanken*“, oprettedes som Følge deraf i 1788 for Hertugdømmerne med Sæde i Altona. Denne Bank, der ophævedes 1813, blev ledet efter strengere Bestemmelser, og som Følge heraf led Hertugdømmerne heller ikke nær saa meget som den øvrige Del af Riget under de forvirrede Pengeforhold, som blev Følgen af den fortvivlede Situation, der navnlig udviklede sig under Krigen med England i Begyndelsen af forrige Aarhundrede. 1791 blev der ogsaa oprettet en *Speciebank* i